

Те ж саме спостерігається і у віковій групі 9-10 років. Таким чином, на основі аналізу отриманих матеріалів можна заключити, що краща координація проявляється при динамічному режимі роботи в діапазоні 20-40% МТ і при статичних зусиллях у діапазоні від 80% МТ до максимального навантаження. Отже, ці режими можна рахувати найбільш прийнятними при цільовому вихованні координації у дітей.

Annotation

The article is devoted to research of coordination abilities at the juvenile gymnasts under influence of a dosed load.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ВІДТВОРЕННЯ Й УЗГОДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ, ЧАСУ, ПРОСТОРУ І М'ЯЗОВИХ ЗУСИЛЬ В СТУДЕНТІВ - ГІМНАСТІВ МОЛОДШИХ РОЗРЯДІВ

БАХОВСЬКИЙ І.І., НАЯВКО І.І., ХИТРИЙ Л.К.

Львівська комерційна академія

Керування процесом навчання у фізичному вихованні - одна з насущних проблем часу. Воно повинно здійснюватися свідомо, з урахуванням основних педагогічних принципів, узгодженої діяльності вчителя і учня.

На порядку денному постає питання про диференціацію навчального процесу в зв'язку з віком, розумовим розвитком і рівнем підготовки. Знання основних моментів, що визначають успішність реалізації навчального процесу студентів різного віку і рівня підготовки, є основою для побудови оптимального режиму процесу навчання. Основними параметрами, що визначають успішність навчання гімнастичним вправам є часові і просторові характеристики, а також характеристики м'язових зусиль. Ці параметри в процесі навчання повинні сприйматися учнями свідомо і об'єктивно. Для виявлення цих характеристик подання, відтворення і узгодження часу, простору і м'язових зусиль нами був здійснений експеримент із студентами 1-4 курсів, що регулярно займаються в відділенні спортивної гімнастики (всього 120 чоловік). Були розроблені спеціальні методики: за оцінкою представлень про часові і просторові характеристики рухів, а також про характеристики м'язових зусиль; за відтворенням основних перерахованих параметрів після їхнього вивчення і за відтворенням різних показників, простору і зусиль на основі сформованого правильного уявлення про навчання. Поряд з цим проводилась комплексна графологічна оцінка показників, що характеризують координаційні здібності дітей. Через те, що в практиці фізичного виховання рухова діяльність здійснюється не абстрактно, а в процесі виконання різного роду навантажень, у нашому дослідженні була поставлена задача

оцінити всі перераховані вище параметри у взаємозв'язку з різними за характером і режимами навантаження силового характеру.

Як об'єктивний показник, що регламентує режим вибору силового навантаження нами використовувалися: максимальний тест (МТ); 80, 60, 40, і 20% від МТ для кожного студента індивідуально. За характером силове навантаження поділялося на динамічну роботу і статичні зусилля.

Отримані дані дозволяють сформулювати ряд положень, що визначають специфіку прояву уяви, відтворення і узгодження рухів у студентів-гімнастів.

1. Уява про міру часу, простору і зусиль у студентів чітко диференціюється за віком і рівнем майстерності. У переважній більшості випадків оцінка часу (0,5; 1,3; 5 сек) занижена. Статистичні розходження еталонів часу і експериментальних даних дуже істотні ($P < 0,001$). Уявлення про міру м'язових зусиль (0,5; 1; 1,3 кг) у всіх випадках завищене ($P < 0,001$). Уявлення про просторові характеристики на малих відрізках (2,5 і 5 см) завищено, на великих відрізках (10 і 20 см) – занижено.

2. Цілеспрямоване вивчення характеристик за часом, простором і зусиллям приводить до значного достовірного поліпшення показників точності. При цьому показані результати стосовно еталонного показника за усіма параметрами і за усіма рівнями підготовки не мають між собою істотного достовірного розходження.

3. Узгодження показників за точністю сприйняття часових, просторових і силових характеристик після вивчення одного з параметрів кожної групи показує, що попереднє усвідомлення запам'ятовування є ефективним засобом, що сприяє більш точному визначенню інших.

4. Реалізація тих же показників після навантажень різного характеру в різних режимах показує, що відтворення й узгодження досліджуваних параметрів чітко засвідчує залежність від рівня підготовки і в основному, регламентується характером роботи. Навантаження динамічного характеру більшою мірою сприяють поліпшенню точності диференціювання. Статичні зусилля в більшості випадків приводять до порушення диференціації. Найбільш чітко це виявляється при реалізації комплексної методики на координацію. Абсолютно вірогідно просліджується збільшення кількості помилок, що допускаються, при статичних зусиллях і зменшення їх при навантаженнях динамічного характеру. Характерно, що при збільшенні кількості роботи динамічного характеру кількість помилок у тесті на координацію зменшується, у той час як при статичних зусиллях ця залежність протилежна. На підставі проведеного дослідження можна стверджувати, що при реалізації в навчальному процесі різних за характером і режимом силових навантажень перевагу варто віддавати навантаженням динамічного характеру. Специфіка використання навантажень повинна чітко регламентуватися рівнем підготовки гімнаста і режимом роботи.

Annotation

The research opens problems of performance, procreation and combination of

parameters of time, space and muscular efforts at the students of the gymnasts of the lowest discharges.

ВПЛИВ СПЕЦИФІКИ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА МОРФО - ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ СПОРТСМЕНІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ

ФЕДІР МУЗИКА

Львівський державний інститут фізичної культури

Для обґрунтування підбору відповідних фізичних вправ має значення визначення змін складу тіла, які характеризують направленість і інтенсивність окисно-відновних процесів, що дозволяє більш повно охарактеризувати режим діяльності, а також динаміку відповідних процесів.

М'язова діяльність в тренувальному процесі викликає зміни не тільки в дихальній діяльності але і в системах забезпечення. Одним з важливих компонентів системи забезпечення є дихальний апарат. Вивчення механізмів зовнішнього дихання у спортсменів дозволяє з'ясувати морфологічні зміни дихального апарату у зв'язку із специфічною діяльністю в певних умовах, а також дозволяє вивчити закономірності впливу спортивної спеціалізації на зовнішнє дихання. Знаючи закономірності адаптації механізму зовнішнього дихання у спортсменів різних спеціалізацій, більш раціонально і ефективно використовувати їх в процесі спортивного тренування.

Дослідження проводилися на спортсменах інституту фізкультури чоловіків віком 18-20 років високої кваліфікації (МС, КМС, I розряд). Вивчалися: м'язовий, кістковий і жировий компоненти, сила м'язів згиначів кисті, сила м'язів розгиначів спини, ступінь розвитку мускулатури в стані спокою, розміри грудної клітки, экскурсію грудної клітки, ЖЕЛ. Визначення проводилося методом Я.Матейко, антропометричним методом, методом динамометрії, спірометрії.

Вивчення суті морфологічних змін структур організму на різному рівні їх організації в умовах використання різних за об'ємом та потужністю фізичних навантажень, є ефективним засобом виявлення резервних можливостей організму. Вивчення складу тіла спортсменів дозволяє нам повніше охарактеризувати і оцінити динаміку та інтенсивність окисно-відновних процесів організму.

Отримані результати показали, що величина м'язового компоненту у спортсменів легкоатлетів складає 43,4%, у гімнастів - 47,8%, у важкоатлетів - 49,3%; величина кісткового компоненту складає у легкоатлетів - 16,5%, у гімнастів - 17,8%, у важкоатлетів - 15,7%, жировий компонент відповідно - 7,24%, 9,5%, 9,6%, 12,61% (табл.1).